

Deres Ref.: 23/1961

Høringsuttalelse – forslag til forskrift om behandling av begjæringer om anerkjennelse etter ekteskapsloven § 18 b og § 18 c av ekteskap inngått etter utenlandsk rett

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelpertiltak tilknyttet Universitetet i Oslo. Vi har over 50 års erfaring med rettshjelpsarbeid og oppsøkende virksomhet.

Innvandringsgruppen i Jussbuss behandlet 791 saker om utlendingsrett i 2022, herunder 179 som handlet om familieinnvandring¹. I flere av sakene har det vært nødvendig for våre klienter å få anerkjent ekteskap inngått i utlandet av statsforvalteren. På bakgrunn av våre erfaringer ønsker vi å kommentere departementets forslag til forskrift om behandling av begjæringer om anerkjennelse etter ekteskapsloven § 18 b og § 18 c av ekteskap inngått etter utenlandsk rett.

2. Forslaget som helhet

Jussbuss er overordnet positive til departementets forslag. Det er svært lang saksbehandlingstid i familieinnvandringssaker, som for mange innebærer en lang periode med familiesplittelse. Vi mener at endringene som er foreslått kan bidra til å redusere saksbehandlingstiden. I tillegg vil det også være svært fordelaktig at statsforvalteren avgjør anerkjennesspørsmålet før UDI behandler søknaden om familieinnvandring. Det er også bra at det er fokus på informasjonsformidling, da vi erfarer at søkere ofte blir gitt mangelfull veiledning fra UDI. Forslaget vil være prosessbesparende og bidra til at søkere unngår å betale unødvendige søknadsgebyrer.

Vi vil kommentere forslaget med henblikk på begjæringer om anerkjennelse av utenlandsk ekteskap fremsatt i forbindelse med søknader om familieinnvandring. Våre bemerkninger knytter seg hovedsakelig til informasjonsformidling til søkere og informasjonsutvekslingen mellom utlendingsmyndighetene og statsforvalteren.

3. Innspill til de ulike punktene

Departementets forslag til informasjonsformidling

Jussbuss stiller seg positive til at departementet kommer med forslag for å sikre en mer effektiv saksgang i saker om anerkjennelse av utenlandske ekteskap. De som søker familieinnvandring må sette seg inn i et stort og omfattende regelverk, og mangler ofte informasjon om muligheten for å få ekteskapet anerkjent av statsforvalteren på forhånd.

¹ Jussbuss' årsrapport 2022

Jussbuss er enige med departementet i at utlendinger som søker familieinnvandring på bakgrunn av ekteskap, bør gis informasjon om at ekteskapet bør søkes anerkjent av statsforvalteren så tidlig som mulig i prosessen. Det bør unngås at utlendingen søker om familieinnvandring før statsforvalteren har tatt stilling til anerkjennelsesspørsmålet. Vi mener at en henvisning til statsforvalteren i søknadens sjekkliste på UDIs nettsider slik det er foreslått vil være et godt bidrag i veiledningen.

I tilfeller der utlendingen søker om familieinnvandring før de har søkt om å få ekteskapet anerkjent av statsforvalteren ønsker Jussbuss å understreke at det er viktig at UDI på eget initiativ informerer om muligheten til dette. Søkeren må da få informasjon om at dette mangler ved søknaden, og få veiledning om hvordan de skal gå frem for å skaffe et slikt anerkjennelsesvedtak. Det er svært viktig at UDI ikke avslår søknaden under henvisning til at ekteskapet ikke er anerkjent av statsforvalteren før de selv har gjort søkeren oppmerksom på mangelen ved søknaden.

Det er viktig å sikre at søkerne får tilstrekkelig informasjon om anerkjennelsesprosessen fra UDIs veiledningstjeneste. Veiledningen må foregå på en slik måte at den sikrer at utlendingen forstår. Dette kan sikres ved at sjekklister og informasjonen på UDIs nettsider er tilgjengelig på flere språk.

Samarbeid og informasjonsutveksling med andre offentlige instanser

Jussbuss er svært positive til at det er foreslått at statsforvalteren og utlendingsmyndighetene kan dele informasjon seg imellom uten hinder for taushetsplikten. Vi erfarer at saksbehandlingstiden kan bli unødvendig lang. I ett tilfelle tok det seks måneder før UDI oversendte dokumenter til statsforvalteren, noe som er svært uheldig. I tillegg har vi opplevd at ikke alle relevante dokumenter er lagt ved oversendelsen til statsforvalteren. Dette er svært bekymringsverdig, da UDI gjerne har mange av de originale ekteskapsdokumentene, og søkeren ikke nødvendigvis vil ha mulighet til å sende disse inn til statsforvalteren av eget tiltak. Felles regler og rutiner for informasjonsdeling og taushetsplikt vil derfor forhindre unødvendig bruk av tid og ressurser, og sikre god kommunikasjon mellom instansene.

Videre stiller vi oss bak departementets forslag om at søknader om familieinnvandring hos UDI blir stilt i bero mens statsforvalteren behandler søknad om anerkjennelse. Dette vil hindre unødvendige avslag og kostnader for søkeren, og det vil være mindre krevende for søkerne å kontakte de ulike instansene for å begjære avventing av behandling. Jussbuss stiller seg også bak forslagene om at søknaden blir stilt i bero frem til klagefristen er utløpt eller det er fattet endelig vedtak av Bufdir.

Departementets vurdering av ikke å innføre søknadsgebyr

Jussbuss stiller seg bak forslaget om å ikke kreve søknadsgebyr for begjæringer om anerkjennelse av ekteskap inngått etter utenlandsk rett. Det er allerede svært høye gebyrer for å søke om familieinnvandring, og det vil oppleves urimelig om én enkelt søkergruppe blir utsatt for en større økonomisk byrde enn andre. ektefeller som giftet seg etter fylte 18 år.

Jussbuss takker for anledningen til å delta i høringsrunden. Vi er tilgjengelige for ytterligere kommentarer om dette skulle være ønskelig. Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 00 eller innva@jussbuss.no.

Med vennlig hilsen,
Innvandringsgruppen v/Jussbuss

Edel Hedvig Ramm-Pettersen
Elina Panea Berg
Ingrid Johanne Riisøen Flaa
Karoline Nordheim Otterdal
Remi Vevik Strand
Solveig Brunvoll